

Els nostres parcs:

El Parc de la riera o de Sant Julià

GUIÓ DEL PROFESSORAT

PRIMER CICLE DE SECUNDÀRIA

AJUNTAMENT
VILAFRANCA
DEL PENEDÈS

Quatre Passes
Educatió ambiental

El Parc de la Riera o de Sant Julià

GUIÓ DEL PROFESSORAT

FITXA TÈCNICA

A qui s'adreça

Primer cycle de secundària

Durada

90 min d'activitat

Lloc de realització

Parc de Sant Julià (entre els carrers Eugeni d'Ors i Avinguda de Catalunya).

Data de realització

Segons professorat. S'aconsella a la primavera

Responsable a qui cal adreçar-se: Marta Vallès. 93.890.59.17 (Servei de Medi Ambient, Ajuntament de Vilafranca del Penedès), mediambient@vilafranca.org

Preu de l'activitat: gratuïta

Aportacions del centre

Els alumnes han de portar carpeta, llapis i goma

Observacions

El grup classe es dividirà en dos grups de treball
Activitat dinamitzada per un educador extern al centre

Organitza

Ajuntament de Vilafranca del Penedès, Servei de Medi Ambient
Quatre Passes –serveis ambientals-

1. PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT

Aquesta activitat ens apropa a un dels espais verds més grans de Vilafranca per a conèixer els seus valors ecològics i socials : el Parc de la Riera o de Sant Julià. Aquest parc ens ofereix una diversitat d'ambients relacionats amb el paisatge rural tradicional: la bassa amb plantes enfiladisses, la riera amb la seva vegetació associada, el canyar... i és també un espai públic on s'hi desenvolupen múltiples activitats.

L'activitat proposada pretén que, mitjançant el treball en petit grup, els alumnes realitzin un estudi de camp entorn a l'ecologia i l'ús social dels espais públics.

2. OBJECTIUS

Amb el plantejament d'aquesta activitat es pretén que els alumnes assoleixin els següents objectius:

- conèixer el parc de la riera o de Sant Julià
- conèixer els principals criteris de disseny del parc
- treballar l'orientació en l'espai mitjançant la interpretació de plànols
- conèixer les principals espècies arbòries de la vegetació de ribera mitjançant la utilització d'una clau dicotòmica
- conèixer la importància social dels parcs urbans

3. DESENVOLUPAMENT

Zona de pèrgoles a l'entrada

L'activitat s'inicia a l'entrada del Parc de Sant Julià pel carrer Eugeni d'Ors cantonada amb Avinguda de Catalunya on hi ha una espai de pèrgoles amb plantes enfiladisses. En aquest punt l'educador farà una breu introducció de l'activitat i comentarà les principals característiques d'aquest parc i quins van ser els **seus criteris de disseny**, basats en el **paisatge agrari** i la recuperació en part d'una **antiga riera** existent en aquest indret.

La riera

Després de l'observació i ubicació de la riera, es faran grups de treball per a conèixer la **vegetació** de l'espai. Mitjançant la utilització d'unes **claus dicotòmiques** hauran d'identificar diverses espècies vegetals que es trobin properes a la riera i que puguin formar part del bosc de ribera o bé de l'entorn agrícola. Els alumnes disposaran d'unes **fitxes de treball** per realitzar l'observació de camp, i anotar aspectes com el nom comú i científic de les

espècies identificades, la forma de les fulles i les seves principals característiques.

En finalitzar aquesta part es posarà en comú el treball realitzat i es completarà la fitxa amb informació complementària.

Les espècies que es treballen són: freixe, om, àlber, alzina, plàtan, olivera, heura, canyis i canya.

A continuació, tot seguint el camí carener que voreja el curs de la riera, es farà el repàs de les espècies identificades, fent una breu explicació i observació de cadascuna i les seves principals característiques.

Un cop al final de la riera es passarà a la zona de jocs del Parc on es treballarà **l'aspecte social**. Els mateixos grups completaran una part de la fitxa de treball on s'inclouen qüestions que fan referència a aspectes de manteniment del parc i d'ús ciutadà i que convida a la reflexió sobre la necessitat d'espais d'aquests tipus.

El grup sencer es tornarà a reunir al punt d'entrada del parc per fer un repàs de les dades obtingudes i extreure'n conclusions finals. Finalment s'entregarà a cada alumne un tríptic editat per l'Ajuntament de Vilafranca "Parcs i jardins, Vilafranca del Penedès. 2 Parc de Sant Julià".

4. INFORMACIÓ DEL PARC

El Parc de la Riera o de Sant Julià ocupa més de 25.000 m² i és actualment la zona verda més gran de Vilafranca. El parc es va construir en tres fases i es va inaugurar l'any 2003. Abans de fer-hi el parc, ocupaven l'espai uns descampats, alguna resta d'antigues hortes i el fragment d'una antiga riera. L'arbrat és de nova plantació, amb l'excepció de tres plàtans que procedeixen de la zona del Molí d'en Rovira (de la residència Mare Ràfols) i una olivera que havia estat a la plaça del Penedès.

Marge de la riera amb àlbers i plàtans

El parc de Sant Julià havia estat batejat inicialment com a parc de la Riera, i és que la riera, pel que fa al disseny, n'és l'element principal. El parc es dissenyà perquè tota l'escorrentia portés l'aigua a la riera, i tant el tipus de vegetació plantada com la distribució recorden clarament les alberedes que creixen (o creixien) espontàniament al voltant de les rieres del país de l'alzinar: àlbers, predominantment,

però també freixes, oms i pollancre són espècies que podem trobar en aquesta comunitat vegetal. Com a propis de les comunitats de ribera, hi trobem també verns, desmais (si bé la vegetació autòctona seria d'altres espècies de les salicàcies) i heura. Els plàtans i les canyes són espècies naturalitzades que també trobem seguint els cursos d'aigua, sovint intermitents, de la nostra comarca.

A la part més alta del parc trobem una gran bassa o safareig que recorda les bases que es col·locaven a la part més alta d'una finca per poder regar. També és important destacar el camí carener que recorre longitudinalment el parc a través de l'alzinar.

La riera enllaça amb la riera dels Vinots, a la zona esportiva, que afluïx més enllà a la riera de Llitrà, de manera que es forma un corredor verd que, des de l'espai rural, penetra a l'espai més urbanitzat.

5. PROPOSTES DE TREBALL COMPLEMENTÀRIES

Com activitat complementària es recomana fer un itinerari a peu des del parc de Sant Julià fins la riera de Llitrà. Durant el recorregut s'observa la transició d'un espai urbà a un espai agrícola tradicional on hi predomina el conreu de la vinya. Un cop arribats a la riera es pot observar una vegetació de ribera en bastant bon estat de conservació amb una fauna associada, i establir paral·lelismes amb el disseny i les característiques del parc ja conegut.

Una altra proposta ben diferent la teniu a la pàgina següent amb uns mots encreuats relacionats amb el parc.

Activitats complementàries

Resol els mots encreuats del Parc de Sant Julià

1. Arbre que ha donat nom a un barri barceloní ubicat al delta del Besòs.
2. Arbre de ribera comú a la nostra comarca que ha donat lloc a topònims com freixedes o freixenedes.
3. Les seves fulles són clarament asimètriques.
4. L'arbre més decaigut i ensopit de la riera.
5. Les seves fulles són blanques al revers.
6. Planta molt utilitzada en horts per a subjectar enfiladisses.
7. El seu fruit és la gla.
8. Tot i el seu nom, el seu fruit no és comestible.
9. Planta enfiladissa que creix en el sotabosc d'alzinars i boscos de ribera.
10. Arbre de fulla perenne que pot arribar a viure molts anys.
11. Curs d'aigua intermitent per manca d'aigua a l'estiu.

